

П. В. Нестеренко

Кукуруза Сергій Васильович

КУКУРУЗА Сергій Васильович (03. 02. 1906, с. Привороття Староушиц. пов. Поділ. губ., нині Подільське Кам'янець-Поділ. р-ну Хмельн. обл. – 26. 08. 1979, м. Кам'янець-Подільський) – графік. Член СХ СРСР (1958), СХУ (1972). Навч. у Київ. худож. інституті (1930–34; викл. С. Налепинська-Бойчук, І. Плещинський, З. Толкачов), закін. Моск. худож. інститут (1940; викл. [І. Грабар](#), [О. Кравченко](#), М. Маторін, Д. Моор). Відтоді працював у видавництві, де й був заарешт. 1940. Після перебування в тюрмі в Москві та м. Горький (нині Нижній Новгород, РФ) засудж. 1947 до 25-ти р. заслання до м. Актюбинськ (Казахстан), де викладав у пед. училищі. Реабіліт. 1963. Від 1972 – у м. Кам'янець-Подільський. Учасник обл., респ., всесоюз. мистецьких виставок від 1930-х рр. Персон. – в Алма-Аті (нині Алмати, Казахстан, 1970), Кам'янці-Подільському (1976), Актюбинську (посмертні – 1986, 2006). Гол. галузь – станк. графіка (гравюри, ліногравюри, акварелі, естампи, екслібриси у техніках гравюри на дереві, лінолеумі). Основна тематика – шевченкіана, істор. та архіт. пам'ятки Поділля. Під час подорожі Зх. Україною виконав 32 естампи з краєвидами Буковини й Поділля. Для твор. почерку К. властиве лаконічне, узагальнене гравірування, у якому домінують значні темні площини та мінімал. опрацювання деталей. Для більшості ліногравюр К., присвяч. перебуванню Т. Шевченка на засланні, характерний грубуватий штрих, що відтворює стан пригніч. чекання, безвиході. Окремі роботи зберігаються у Нац. істор.-архіт. заповіднику «Кам'янець» (м. Кам'янець-Подільський), Хмельн. ХМ, музеях Києва, Львова, Алмати, Москви, С.-Петербурга.

Фотоілюстрації

Основні твори

серії – «Громадянська війна» (1935–63), «Червона армія» (1937), «Поділля» (1937–75), «Т. Шевченко в Казахстані» (1959–63), «Шевченківські місця у Казахстані» (1960), «Алма-Ата», «Актюбинську – 100 років», «Кам'янець-Подільський», «Подільські краєвиди» (усі – 1960–70-і рр.), «Шевченківські місця в Кам'янці-Подільському» (1963), «По Дністру» (1971), «30 років Перемоги» (1974–75); ліногравюри – до поеми «Гаврилиада» О. Пушкіна (1937, опубл. – Москва, 1940; 15 прим.; зберігаються у Моск. музеї образотвор. мистецтва та колекції С. Маркова у С.-Петербурзі), повісті «Сорочинський ярмарок» М. Гоголя (1940); «Автопортрет» (1958; 1960; 1969), «М. Островський», «А. Бринський», «З. Рибчинська» (усі – 1960-і рр.); серія «Книжкові знаки» (1969; 20 прим.).

Рекомендована література

1. Виставка произведений художника Сергея Васильевича Кукурузы: Каталог. Алма-Ата, 1970;
2. Кукуруза Сергій Васильович: Проспект виставки творів. Кам'янець-Подільський, 1976;
3. Международная выставка экслибриса и графики, посвященная 100-летию со дня рождения художника Сергея Васильевича Кукурузы: Каталог. Актюбинск, 2006;
4. Нестеренко П. Чеські олівці кращі, ніж наші?.. // Артанія. 2009. № 3, кн. 16.

Бібліографічний опис:

Кукуруза Сергій Васильович / П. В. Нестеренко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-51146>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).